

Manege Borger

Paardensportcentrum De Hondsrug Borger (1960-1969)

Home

De manege

Biografie Gien Smeenge

Paarden en pony's

In Walk of Steen Borger

Films en video's

Fotoalbum

Verhalen over de manegetijd

Actuele onderwerpen

Nieuwsbrieven

Interessante links

Contact

Mijn jeugd in Borger – Karsten Berends

Ik ben geboren in Dalen en ging daar naar school, maar om nou te zeggen dat ik daar opgroeide, nee, dat was toch in Borger. Daar liggen – bij de manege – mijn mooiste en beste jeugdhertinnen.

Het begon allemaal in 1962 toen ik zes jaar was. Mijn vader en mevrouw Smeenge kenden elkaar al langer. Mijn vader (Jan Berends) was als kind, na het overlijden van zijn moeder, bij oom en tante Dilling in Bronneger opgenomen. Hij heeft destijds met mevrouw Smeenge en anderen de rijvereniging Oostermoer opgericht. Veel mensen op de manege dachten dat ik familie van mevrouw Smeenge was. Dat is dus niet het geval. Waarschijnlijk kwam dat doordat mijn vader vaak meehielp als er iets georganiseerd moest worden. Als ik op de manege kwam, ging ik altijd eerst naar haar toe en gaf haar een zoen ter begroeting, zoals dat in de familie- en kennissenkring gewoonte was. Ik bleef al heel jong slapen op de manege, was jonger dan de anderen en mevrouw Smeenge hield me, geloof ik, altijd wat meer in de gaten. Een andere reden hoorde ik pas onlangs. Mijn moeder werd Zus genoemd, dat gebeurde vaker met meisjes in die tijd. Als mijn moeder meekwam, sprak mevrouw Smeenge haar dus aan als “zus”, waardoor anderen dachten dat er een familieband was. Ikzelf heb haar ik altijd met “mevrouw Smeenge” aangesproken, het was nooit Tante Gien of Gien en zelfs nu doe ik dat niet als ik over haar praat.

Laten we dan nu maar bij het begin beginnen. Ik kreeg eerst les van Harrie Kok, met wie ik geweldig goed kon opschieten. Hij heeft mij eens flink voor de gek gehouden bij een van de eerste lessen: Sundown kon praten! Ik was nog zo klein dat ik Sundown niet alleen kon opzadelen, want Sundown hield zijn hoofd omhoog. Harry deed voor hoe ik dat moest aanpakken: “Je moet met hem praten” en dan zou Sundown vanzelf wel iets zeggen. Tot mijn grote verbazing hoorde ik Sundown toen echt praten en ik had niet in de gaten dat Harrie de buikspreker was! De eerste lessen waren niet zo gemakkelijk voor mij. Harrie en m'n vader vonden dat ik een aantal dagen achter elkaar les moest krijgen. Mijn vader was er niet zo voor dat ik zo jong al bleef slapen op de manege. Daarom zou ik een week bij opa en oma “Bronneger” logeren en op de fiets van Bronneger naar de manege gaan. Dus daar ging ik dan, op mijn kleine rode fietsje. Ik mocht niet over de “grote” weg (die met de heuvels), maar moest achterlangs over de ruilverkavelingsweg, aan de andere kant van de vuilnisbelt. En zo kreeg ik dan elke morgens les van Harrie, net als zovelen eerst op Berrie, maar al snel weer op Sundown.

Deze methode heeft kennelijk zijn vruchten afgeworpen, want een paar maanden later werd het nog eens gedaan, maar nu mocht ik op de manege bij Harrie op de kamer slapen. Harrie zei dat ik hem wakker moest maken als de wakker was gegaan, maar kennelijk had ik niet begrepen dat de wakker drie keer (!) moest afgegaan zijn. Dus toen ik hem dus “te vroeg” wakker maakte, kreeg ik de wind van voren.

We aten destijds bij mevrouw Smeenge aan huis en Harrie ging daar op de fiets naar toe. Toen leerde ik Borger goed kennen, veilig bij Harrie achterop de fiets. De grote vogelkooi die daar in de achterkamer hing, is altijd in mijn gedachten gebleven. Ik was dus toen al hele dagen op stal en hielp met verschillende dingen. Zo brachten we de paarden naar de smid. Smid Zomers had zijn smederij zo'n 400 meter van de manege af, richting Bronneger. Ik liep dan mee en mocht soms op een paard zitten en ik herinner me dat ik met Gelrus aan de hand liep. Ik ben een keer door Harrie Kok en Roelof Veldhuis naar de smid gestuurd voor de balkenscheer. Natuurlijk was die er niet!

Voor de gezamenlijke lessen ging ik twee keer per week naar Borger, vaak op woensdagmiddag en zondagmorgen.

Mijn eerste buitenrit kan ik me ook goed herinneren. Alle pony's waren al bezet, dus ik moest op Fritsje en die stond nou niet bekend als een makkelijk dier. Hij had af en toe nog behoorlijke hengstenstreken.... De eerste rit ging richting Buinen en net na de brug, waar je links afslaait, werd ik er door Fritsje drie keer achter elkaar afgegooid! Fritsje had een speciale manier om van iemand af te komen: eerst steigeren en snel daarna een venijnig bokje, 3 keer op een stuk van misschien 300 meter! Henk Trip, mee als leider, heeft mij toen voorop naast hemzelf gezet, vast aan een teugel. Dat was mijn memorabele eerste buitenrit. De keer daarna kreeg ik een andere pony.

Al snel werd Wapje echt “mijn” pony. Wapje, die van koninklijke bloede zou zijn, de pony die je kon laten knielen. Als je hem met een zweepje op de knieën tikte en “kniet” zei, dandeed hij het! Over deze pony is nog veel meer te vertellen, het was een dier met een hoog IQ!

Op Wapje deed ik mee aan mijn eerste wedstrijd. Het was in Roden en ik ben niet verder gekomen dan de derde hindernis: toen werd ik al uitgebeeld. Niet omdat Wapje weigerde, maar omdat hij gewoon om de hindernissen heen liep!! Later haalde ik op Wapje wel mijn diploma 2 van het NPC, waaruit bleek dat ik toen vaardiger was geworden. Daarnaast reed ik ook op Sunny Boy, Lisa, Duke en Blacknight.

Met Duke en Blacknight zijn we een keer naar Aken geweest, naar de New Forest Ponyshow. Mijn vader reed ze daar als tweespan. We gingen er met een heel leger heen, o.a. Willem Oudegeest, Harrie Kok en Gerard Grolleman.

Mijn grote liefde moest toen nog komen: Zwarte Piet. Mijn moeder en mevrouw Smeenge gingen naar Scherpenzeel, naar een bedrijf waar je goedkoop rijkleding kon krijgen en ik mocht mee. Op de terugweg kwamen we langs een stal die pony's uit Engeland importeerde. Daar zag ik Zwarte Piet voor het eerst. Hij keek me zo vrolijk en lief aan, dat ik direct naar hem toe liep en hem Zwarte Piet noemde. Een week later kocht mevrouw Smeenge hem. Ik heb hem ingereden, wat geen moeite kostte. Het was een heel lief beest, met één nadeel: geen talent voor wedstrijden! Eigenlijk had hij een te lange rug, maar ik deed niets liever dan op hem rijden. Om toch verder te komen en diploma 1 te halen, reed ik dan ook op Alight. Gerard Grolleman reed ook op Alight. Voor het diploma 1 moest je een heel boek bestuderen: Ruiters Voor Morgen. Dat was een hele kluit. voor mij. Gerard Grolleman, Stans Pattje en ik moesten naar Harenormolen om examens te doen. De dressuur en de theorie gingen goed, we waren alle drie door. Toen kwam het springen. Gerard kreeg drie weigeringen en Stans met Windy ook. Van mij werd dus niets meer verwacht! Er waren nog maar weinig mensen op het terrein, toen Gerard met een paar sporen aan kwam rennen en die snel om mijn laarzen deed. “Je moet de

sporen gebruiken”, riep hij me toe en zo kwam ik foutloos rond en slaagde voor mijn diploma 1.

Achteraf betwijfel ik of het wel zo goed was, want je moest altijd in de zwaarste klasse starten en met Zwarte Piet viel dat niet mee. Daarbij was ik wat jonger dan de anderen. 3 tot 4 jaar jonger was toen toch haast een hele generatie. Soms leidde het tot moeilijke situaties, want dan moest ik al naar bed, terwijl de rest nog naar het Zwaantje ging. Toch werd ik niet altijd vergeten: op een keer kwam Geert Hoving mij een frikandel brengen. Nog nooit eerder zo'n ding gehad!

Na verloop van tijd kregen we op vrijdag les van meneer Willems uit Hilversum. De bedoeling was dat hij alleen les zou geven aan Harrie, Roelof en mijn vader voor de pikeursopleiding, maar later heeft hij de hele vrijdag lessen gegeven.

Toen Gerard op de paarden ging rijden, ging ik steeds vaker op Alight rijden. Er was destijds een onderdeel dat wij het Parijs springconcours noemden, maar eigenlijk Puissance was: een paar hindernissen die elke barrage verhoogd werden. Ik kwam tot de laatste barrage waar ik faalde op 1.45 meter.

Het jaar van de brand staat me nog helder voor de geest. Ik ben toen de hele vakantie op de manege gebleven om mee te helpen in de stallen. We sliepen in een barak die van de timmerplaats kwam. Ik weet nog dat ik toen veel van mezelf vroeg en soms zo moe was dat ik begon te huilen.

Het bovenstaande valt eigenlijk samen met mijn lagere schoolperiode. In het vervolg, toen ik naar het voortgezet onderwijs ging in Coevorden, speelt de fiets een belangrijke rol. Omdat mijn ouders en vooral mijn vader niet meer zo betrokken waren bij de manege en Borger vanaf Dalen moeilijk bereikbaar was met het openbaar vervoer, ging ik in de weekends op de fiets naar Borger. Als ik er flink tempo in had, kon ik het precies in een uur doen en haalde ik net de les van meneer Willems. Zondags ging ik dan weer terug. Soms fietste ik over Emmen om daar vrienden op te pikken. Omdat de paarden doordeweeks vaker stil stonden, was het op zaterdag vaak bal. Dan moesten de pony's afgereiden worden. Nou, dan stond ik wel klaar om dit te doen!

Toch veranderde er in die jaren wel iets. Het rijden werd minder en het werken met elkaar in de stallen begon ik leuker te vinden. Er waren meer leeftijdsgenoten, zoals Hans Visscher, Tabe Anema en later Jouke Brada en Han de Jong. Hoe zo'n zaterdagmorgen er uitzag? Om 7 uur werden we verdeeld in een ploeg voor de voorste en een ploeg voor de achterste stallen. Als dat werk klaar was om half 9, dan was er ontbijt, altijd met een gebakken ei. Om 9 uur brachten we de volle mestkarren naar de mestbult. Om 10 uur waren de boxen van de hengsten aan de beurt en hielpen we met de lessen. Om 12 uur stond het eten weer klaar en de middag werd besteed aan buitenritten en allerlei klussen. Tenslotte werd om 5 uur het plein schoongemaakt en gespoten. De sfeer waarin dit allemaal gebeurde, heeft voor mij altijd een grote waarde gehad. We deden het allemaal voor kost en inwoning. Later, toen ik voor de klas stond, streefde ik er altijd naar om zo'n werksfeer in de klas te krijgen: we doen het samen, voor en met elkaar! Misschien ben ik zelfs daarom wel het onderwijs in gedaan.

Ik vond het prachtig om kinderen aan de lange – vooral de eerste keer – les te geven. Meestal deden de dames dat, maar soms mocht ik het ook doen. Ik probeerde dan hetzelfde te doen als Harrie, grote verhalen vertellen over de pony. Een keer was dat niet nodig: de jonge berijdstster vertelde me dat ze al eens op een nijlpaard had gezeten! Ik dacht: haar maar lekker fantaseren, maar hoorde later dat het om de dochter van de familie Rensen van het Emmer dierenpark ging!

Ik reed in die tijd minder vaak wedstrijden. Met Kally heb ik nog wel een gedenkwaardige terreinrit gedaan. Ik won deze wedstrijd, want ze ging verrukkelijk hard. Bijna werd ik gediskwalificeerd, want Kally's hartslag ging maar niet omlaag. Nou was het wel een nerveus beestje, maar later begreep ik pas waarom ze deze keer zo pittig was: mevrouw Smeenge had haar flink wat suikerbieten gegeven! Het mooie van deze terreinrit was, dat Harrie de cross won.

In deze periode heb ik veel vrienden en vriendinnen gemaakt. Er waren vooral in Emmen regelmatig feestjes (fuijjes, zoals dat toen genoemd werd) en er kwamen enkele vriendinnetjes om de hoek kijken. Nee, namen noem ik hier niet, maar daar en ook in de manege zelf (de hooizolder!) waren plaatsen genoeg om wat romantiek te bedrijven.

Toen ik 17 was, is mijn vader overleden. Mevrouw Smeenge kwam naar het condoleancebezoek en was later ook bij de crematie. Ik vergeet nooit hoe mevrouw Smeenge er toen uitzag. Ik kende haar eigenlijk alleen in werkkleren, maar bij het condoleren zag ze eruit om – in zwarte, keurige kleding, deftig als een dame – door een ringetje te halen. Zo had ik haar nog nooit gezien.

Na mijn vaders overlijden werd de manege minder belangrijk, vooral toen ik een jaar later naar de Pedagogische Academie ging. Maar heel veel mooie filmpjes zaten in mijn hoofd. Die ik zeker nog wel eens een keer wil vertellen.

Zo'n dertig jaar later ben ik weer gaan rijden, anders dan vroeger, overgeschakeld naar Western Riding. Ik heb nu al twintig jaar mijn paard Joshi, waar ik nog steeds mee rondstruun. Dan denk ik vaak aan mevrouw Smeenge en mijn vader en vraag me af: “Hoe zouden zij het vinden dat ik hier zo mijn geluk nog in vind?”

Karsten met Jos

Zoeken

© 2026 Paardensportcentrum De Hondsrug Borger

[Privacyverklaring](#)